

Onopgeefbaar verbonden

- De Protestantse Kerk belijdt onopgeefbaar verbonden te zijn met het volk Israël
- Onopgeefbare verbondenheid komt tot uiting in veel activiteiten en initiatieven
- Er leven veel vragen over ‘volk’, ‘land’, ‘Israël’ en ‘Jodendom’
- Actualiteit van Israëlisch-Palestijnse conflict maakt het ingewikkelder
- Israël blijft de bron van het christelijk geloof
- We houden deze bron open door naar hen te luisteren, met hen te zingen en voor hen te danken

Volk (1/2)

- Verbond met 'zaad van Abraham' / 'volk van Jacob' / 'volk van Israël'
- Joden: volk van God: gelovig, anders gelovig, niet gelovig, toegetreden niet-Joden
- Kerk is onopgeefbaar verbonden met dit volk
- Dit is gebaseerd op de trouw van God aan Israël
- De verkiezing van Israël is ten dienste van alle volken

Volk (2/2)

- Christus Jezus is niet te verstaan, zonder Gods verbond met Israëel
- Géén vervangingstheologie, géén vervullingstheologie
- Israëel: volk, land en staat

- Gods Naam is eerst verbonden aan Israëel
- 'Volk Israëel' breed opvatten ('uit de hand gelopen familie')
- Respect voor hoe Israëel zichzelf verstaat

Gespreksvragen - Volk

1. Is het vol te houden niet-gelovige Joden 'volk van God' te noemen? Welke rol speelt de verkiezing hierin?
2. Kun je gelovigen die hun stamboom niet terugvoeren op Abraham 'volk van God' noemen? Welke rol speelt het verbond hierin?
3. Mag je aan Israël/Joden andere of hogere eisen stellen dan aan andere volken/mensen?
4. Hoe kijkt u aan tegen de 'vervangingstheologie' en tegen de 'vervullingstheologie'? Hoe verhouden deze zich tot de trouw van God aan Zijn beloften voor Zijn volk Israël?

Land (1/3)

- 'Ik zal dit land aan jouw nakomelingen geven' (Genesis 12:7)
- Er waren verschillende manieren waarop het land (opnieuw) werd bewoond (Abraham, Isaak, uit Egypte, uit Babylonië, 1948)
- In diverse tijden waren er diverse landsgrenzen
- Kerk en wereld hebben moeite met het fysieke bestaan van Israël
- Palestijnen, Druzen en bedoeïenen hebben gelijke rechten

Land (2/3)

- Het land is en blijft van God: Om er te leven naar Gods geboden
- De landbelofte is ingekaderd binnen de beloften en opdrachten van het verbond
- In 1948 is er weer een concrete staat Israël. Later komt de Wet op de Terugkeer (Gods handelen in de geschiedenis!?)
- Bewonen van het land ging/gaat gepaard met verdrijven van hen die er woonden

Land (3/3)

- 'Onopgeefbaar verbonden' is niet zonder kritiek gebleven
- Protestantse Kerk: Primair oriëntatiepunt is het Internationaal (volken)recht, inclusief Israëliësch-Palestijnse akkoorden
- Kerkorde: drie roepingen (onopgeefbare verbondenheid, oecumenische roeping en diaconale roeping) zijn op elkaar betrokken

Gespreksvragen - Land

1. Wonen in 'het beloofde land' is zowel opdracht als belofte. Hoe kan dit zich vertalen naar de actualiteit?
2. De drie roepingen kunnen onderling schuren. Hoe kunnen we hiermee het beste omgaan?
3. In de vervullingstheologie is er theologisch geen eigen concrete plaats voor Israël meer. Betekent dit dat het Joodse volk eeuwig moet zwerven, tenzij het in Christus 'aan land' komt?
4. Hoe zouden de landbelofte en het internationaal volkenrecht zich tot elkaar kunnen verhouden?

Messias / Christus (1/2)

- Is Jezus Christus 'de Messias'/'de Gezalfde'?
- Joodse verwachtingen van die tijd
- Via Abraham, 'Mozes en de profeten', en Jezus verbonden met Israëel
- Jezus is een Jood
- De kerk zoekt het gesprek inzake verstaan Heilige Schrift en Koninkrijk van God, op basis van gelijkwaardigheid
- Joden hebben christenen niet nodig / christenen hebben Joden

Messias / Christus (2/2)

- Jezus Messias is sterkste verbinding en grootste scheiding
- Joden hebben Jezus niet vermoord

- Dialoog en inzet voor de samenleving
- Ook het gesprek aangaan met Messiasbelijdende Joden

Gespreksvragen - Messias / Christus

1. Bij welke visie over de Messias voelt u zich thuis? Hoe kunnen we als christenen hierin dichter bij elkaar komen?
2. Kan er met Joden worden gesproken over Jezus? Zo ja, op welke wijze?
3. Wat moet er onder christenen / in de kerk gebeuren, wil Israël jaloers worden?
4. Welke rol zouden Messiasbelijdende Joden kunnen vervullen?

Schuld en hoop (1/2)

- Gesprek vanuit schuldgevoel naar gesprek vol hoop
- Van intern Joods gebeuren naar verspreiding evangelie onder de volken
- Verstrooiing in 70 na Chr.
- Kerk en synagoge groeien uit elkaar, meer en meer ziet de kerk zichzelf in de plaats van Israël
- Verguizing, vervolging en vernietiging van Joden
- Kerk en christelijke theologie dragen grote schuld

Schuld en hoop (2/2)

- Pas na de bewustwording van de Shoah is de formulering ‘onopgeefbaar verbonden’ gekomen
- De herontdekking van Jezus de Jood en de oprichting van de staat Israël veroorzaakten zelfreflectie in de kerk
- De uitgesproken schuldbelijdenis (Erkenning & Verantwoordelijkheid) moet gestalte krijgen in nieuwe verantwoordelijkheid
- Protestantse Kerk: relatie met Israël is vanuit een gedeelde verwachting, gesprek. Wij verlangen elkaar te zien als gelijkwaardige en betrouwbare bondgenoten

Gespreksvragen - Schuld en hoop

1. Is 'van schuld naar verschuldigd zijn' een begaanbare weg?
2. Hoe kunnen bijbeluitleg en theologie zich vernieuwen om 'verguizing' te voorkomen? Wat dient er volgens u te gebeuren?
3. Is de staat Israël 'het ontluikend begin van onze verlossing'? Hoe kijkt u tegen dit Joodse gebed aan?

Bijbel en verbond (1/2)

- Beter spreken van een ‘vernieuwd verbond’, waar de doorgaande lijn en nieuwe aspecten samenkomen
- Het Nieuwe Testament is net zo Joods als het Oude Testament
- K.H. Miskotte en het ‘tegoed’ van het Oude Testament
- In Jezus Christus worden de volken uitgenodigd deel uit te maken van Gods verbondsvolk

Bijbel en verbond (2/2)

- De Hebreeuwse Bijbel was de Bijbel/Schrift van Jezus en de apostelen
- Het Nieuwe Testament wordt los van het Oude Testament onbegrijpelijk
- Zonder de Joodse context van de 1e eeuw ontstaat geen begrip van woorden en uitdrukkingen in het Nieuwe Testament
- Het Nieuwe Testament heeft haar bron en betekenis in het Joodse leven
- Door een open relatie met de synagoge ontstaat ruimte in de kerk om te spreken met Joden over interpretatie van de Schriften

Gespreksvragen - Bijbel en verbond (1/2)

1. Welke voorbeelden van continuïteit en van discontinuïteit tussen beide Testamenten zijn er te noemen?
2. In Hebrreeën 8:13 staat, Op het moment dat Hij spreekt over een nieuw verbond heeft Hij het eerste al als verouderd bestempeld. En wat verouderd en verjaart, is de teloorgang nabij.” In de verzen 8-13 wordt het nieuwe verbond uit Jeremia 31:31-34 aangehaald. Hoe kunnen we de woorden ‘verouderd’ en ‘de teloorgang nabij’ verstaan?

Gespreksvragen - Bijbel en verbond (2/2)

3. In de vertaling van Romeinen 11:17 heeft de HSV: Als nu enige van die takken afgerukt zijn, en u, die een wilde olijfboom bent, in hun plaats bent geënt (...). Wat is het gevolg van 'in hun plaats'?

4. In de vertaling van Romeinen 11:28 staat in de NBV21: "Omwille van u zijn ze Gods vijanden geworden door het evangelie af te wijzen, maar toch blijven ze Gods geliefden omwille van de aartsvaders, die Hij heeft uitgekozen."
Wat is het gevolg van de toevoeging 'Gods vijanden'?

Antisemitisme (1/2)

- Antisemitische uitingen en incidenten nemen toe
- Wereldraad van Kerken verklaarde in 1948: 'Antisemitisme is zonde tegen God'
- Christelijk antisemitisme is Jodenhaat gebaseerd op gelovige vooroordelen
- Het christelijk antisemitisme groeide uit tot kwaadaardige vormen van geweld
- Pas na de Shoah is er inkeer en ommekeer gegroeid
- Specifieke haat tegen Joden moet blijvend benoemd en bestreden
- Studie van Joodse Schriften en achtergronden zijn nodig voor een zorgvuldig verstaan

Antisemitisme (1/2)

- Israël scheiden van land en staat is heilloos, kritiek op de overheid is niet antisemitisch
- De dialoog is in Nederland vanaf 1960 goed op gang gekomen
- De Kerk heeft de taak het antisemitisme te bestrijden en lokale gemeenten tot ontmoeting met Israël toe te rusten
- De Protestantse Kerk heeft openlijk schuld beleden
- Voortdurende alertheid en oplettendheid wordt gevraagd

Gespreksvragen - Antisemitisme

1. Bespreek met elkaar de grens tussen kritiek op Israël en antisemitisme. Kunt u zich vinden in de beschrijving van de Europese werkdefinitie?
2. De Protestantse Kerk ondersteunt een boycot van Israël niet. Ook spreekt zij zich er niet tegen uit. Hoe ervaart u deze positie?
3. De Protestantse Kerk heeft openlijk schuld beleden. Wat moet nu gebeuren volgens u? Wat kan er gebeuren vanuit uw eigen gemeente?

Van zondag tot zondag

- 'Onopgeefbare verbondenheid' is van zondag tot zondag aan de orde
- Israël is bron en wortel van de kerk; bron om uit te drinken en wortel van waaruit we levenssappen tot ons nemen
- Zorgvuldige kennis van Joodse bronnen en tradities zijn onontbeerlijk
- Nieuwe ontdekkingen kunnen leiden tot meer waardering voor de Joodse bronnen en verdere verrijking van het eigen geloof en dat van de gemeente

Gespreksvragen - Van zondag tot zondag

1. Welke belemmeringen ervaart u om erediensten onbevangen te leiden vanuit de 'onopgeefbare verbondenheid'? Hoe zou u met deze belemmeringen kunnen omgaan?
2. Welke stereotyperingen komt u in de gemeente regelmatig tegen? Hoe gaat u hiermee om?
3. Welke 'nieuwe dingen uit de voorraadkamer' zou u met de gemeente willen delen? Hoe heeft dit uw geloofsleven verrijkt?
4. Hoe spreken wij over Joden in liturgie en verkondiging?